

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРИЧОРНОМОРСЬКА ФУНДАЦІЯ ПРАВА»**

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«СУЧАСНЕ ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ
ТА ПРАВОТВОРЕННЯ:
ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»**

10–11 грудня 2021 р.

**Одеса
2021**

УДК 342«313»(063)
С91

С91 **Сучасне державотворення та правотворення: питання теорії та практики:** матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 10–11 грудня 2021 р.). – Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2021. – 124 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію **«Сучасне державотворення та правотворення: питання теорії та практики»**. Для студентів, аспірантів, викладачів, науковців юридичних вищих навчальних закладів, представників судових та інших правозастосовних органів держави, адвокатів, представників юридичних громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

Погляди авторів, викладені в цьому збірнику, необов'язково відображають позицію організаторів міжнародної науково-практичної конференції **«Сучасне державотворення та правотворення: питання теорії та практики»**.

УДК 342«313»(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

Гордуна Є. А.

ЗАКОН ЯК СПОСІБ ЗАКРІПЛЕННЯ СПРАВЕДЛИВОГО
ТА НЕСПРАВЕДЛИВОГО 7

Парайко М. І.

СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК ОСНОВОПОЛОЖНИЙ ПРИНЦИП ПРАВА 9

Шовдра І. В.

СМЕРТНА КАРА: НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ НАДМІР ПОКАРАННЯ.
ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ СМЕРТНОЇ КАРИ 12

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Завальнюк І. В.

ПРАВО НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД: КОНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ
ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СТАТТІ 6 ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО
ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД 15

Заночкіна Н. А.

ПРАВО НАРОДУ НА ПОВСТАННЯ 19

Литвяк Д. І.

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:
СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ 23

Марчук Т. В.

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ РЕЛІГІЙНОМУ
ЕКСТРЕМІЗМУ В УКРАЇНІ 26

НАПРЯМ 3. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ТА ПРИВАТНЕ ПРАВО

Артёмов І. І.

ІНСТИТУЦІЙНА КРИЗА СВІТОВИХ ФЛАГМАНІВ 30

НАПРЯМ 4. ЕКОЛОГІЧНЕ, ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ ПРАВО

Бойчук О. П.

НЕЗАКОННИЙ ВИДОБУТОК БУРШТИНУ
ЯК ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНІ 34

Шаленик Ю. В.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ УГОД ПРО РОЗПОДІЛ ПРОДУКЦІЇ 37

Шафранова М. О.

ПРОБЛЕМА ТА ЗНАЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ
ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ ОБОРОНИ УКРАЇНИ 42

НАПРЯМ 5. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Баранкевич А. В.

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ НЕПОВНОЛІТНИМИ ОСОБАМИ
ПРАВА НА ВІДМОВУ ВІД ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ 45

Карашук О. О.

ДЖЕРЕЛА ПАТЕНТНОГО ПРАВА 48

Качмар М. З.

ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТТЯ «МЕДИЧНА ДОПОМОГА»
В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ 52

Лисюк Р. Р.

ПРОБЛЕМИ ВИКОНАННЯ МИРОВОЇ УГОДИ
У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 55

Лобур О. О., Чуєнко В. І.

СУБ'ЄКТИ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ СТАТУС 57

НАПРЯМ 6. СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО

Кулик С. І.

ВРАХУВАННЯ ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ
ПРИ ВИЗНАЧЕННІ МІСЦЯ ЇЇ ПРОЖИВАННЯ..... 61

Таровська А. А.

СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ
З НЕПРАЦЮЮЧОЇ ПРАЦЕЗДАТНОЇ ОСОБИ 64

Ховайло Є. С.

ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ДИТИНИ ПРИ ВИРШЕННІ СУДОМ
ПИТАНЬ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ЇЇ ОСОБИСТОГО ЖИТТЯ
ТА ЖИТТЯ СІМ'Ї 66

НАПРЯМ 7. ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Наливко Н. В.

СУЧАСНИЙ СТАН МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ МОРЯКІВ 71

НАПРЯМ 8. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Колбіна Н. Г.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ РИНКУ ДИТЯЧОГО
ХАРЧУВАННЯ В УКРАЇНІ 75

Онофрейчук О. С.

ПРОБЛЕМАТИКА ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ
В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ 79

Павленко А. В.

СОЦІАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА 82

Пузанова Г. Й.

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ
ПОЛІТИКИ ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ 84

Таран А. А.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ
В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ 88

Черевик М. Д.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ
ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ 91

Чорний С. В.

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ В СИСТЕМІ ДІЯЛЬНОСТІ
ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ 94

НАПРЯМ 9. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО

Дубчак О. Е.

ЕТИЧНА ПОВЕДІНКА ПРОКУРОРА 99

Куковинець Д. О.

ПОТЕРПЛИЙ ВІД ДОМАГАННЯ ДИТИНИ ДЛЯ СЕКСУАЛЬНИХ
ЦІЛЕЙ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ 102

Кутєпов М. Ю.

ВИПРАВЛЕННЯ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ
В КОНТЕКСТІ ПРАЦІ ЗАСУДЖЕНИХ 106

Паламарчук О. В.

ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ
ЗАПОБІГАННЯ РОЗБОЯМ, ПОЄДНАНИМ З ПРОНИКНЕННЯМ
У ЖИТЛО, ІНШЕ ПРИМІЩЕННЯ ЧИ СХОВИЩЕ 110

**НАПРЯМ 10. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС,
КРИМІНАЛІСТИКА**

Вудвуд К. С.

ВІДНОВНЕ ПРАВОСУДДЯ ЯК ПІДХІД ДО РЕГУЛЮВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ КОНФЛІКТІВ 113

Гуцалюк О. В.

ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ..... 116

Лемчик В. С.

ЗАСАДА БЕЗПОСЕРЕДНОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКАЗІВ
В КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: НОРМАТИВНЕ
ЗАКРІПЛЕННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ..... 119

НАПРЯМ 10. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

Вудвуд К. С.

студентка 1 курсу магістратури юридичного факультету

Науковий керівник: **Федорчук М. Д.**

асистент

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

ВІДНОВНЕ ПРАВОСУДДЯ ЯК ПІДХІД ДО РЕГУЛЮВАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ КОНФЛІКТІВ

В ході сучасних реформаційних перетворень у всіх сферах суспільного життя доволі велика увага приділяється кримінальній юстиції, що спрямовується на гуманізацію правосуддя, застосування способів вирішення спорів, альтернативних до судового, впровадження посередницьких форм вирішення конфліктів. Так, в межах кримінального судочинства знайшла своє відображення концепція «відновного правосуддя», що, як відзначила координатор ООН в Україні Оснат Любрані, «є одним із механізмів побудови глобальних систем, які мають захистити всі верстви населення задля збереження миру та дотримання прав людини». [1]

З огляду на історичний аспект розвитку інституту «відновного правосуддя», активне становлення якого мало місце в Північній Америці та Європі, правове закріплення його основоположних засад та процедур відбулося на рівні міжнародних актів, в тому числі європейських, під егідою Організації Об'єднаних Націй, Європейського Союзу, Ради Європи.

Рухаючись у напрямку модернізації інститутів державної влади, Україна – одна з держав, яка сприяє активному розвитку альтернативних, компромісних методів вирішення конфліктів, зокрема в кримінально-правовій сфері, шляхом імплементації міжнародних стандартів у національне законодавство, не дивлячись на існуючі об'єктивні та суб'єктивні перешкоди у реформуванні юридичного механізму регулювання конфліктів.

Різні підходи до розуміння відновного правосуддя, що проявляється у його втіленні як альтернативи кримінальному судочинству або як його складової, обумовлюють багатовекторні погляди на правову природу

концепції. Стосовно сутності відновного правосуддя автори дослідження «Діалог в моделі правосуддя перехідного періоду: особливості і функції», акумулюючи напрацювання зарубіжних науковців, слушно узагальнюють, що «у широкому розумінні відновне правосуддя засновано на ідеї, що правосуддя має виправити завдану шкоду, заподіяну правопорушенням, і що кримінальне переслідування і каральні санкції кримінальних судів є не єдиним, і не найкращим засобом цього досягти. Навпаки – жертви, правопорушники та громада мають бути залученими до процесу діалогу щодо визначення соціальних і політичних причин скоєного і знаходження варіантів роботи з ним» [2, с. 13].

«Процес відправлення правосуддя не ставить своїм завданням примирення жертви і злочинця, оскільки їх відносини не розглядаються як істотна проблема», – відзначає Говард Зер. [3, ст. 98] Кримінальне судочинство, в межах якого кримінальне правопорушення розглядається, насамперед, як порушення законів, ставить на другий план завдання шкоди конкретним особам – потерпілим, їх інтереси та відносини з правопорушником. Відновне правосуддя, в свою чергу, спирається на активну участь осіб, що мають відношення до кримінального правопорушення, у вирішенні конфліктної ситуації, відповідальність особи-правопорушника шляхом усвідомлення наслідків вчиненого та відшкодування шкоди, а також реінтеграцію сторін кримінально караного правопорушення у суспільство, подолання психологічних бар'єрів та поведінкових вад злочинця та жертви.

Активне використання сторонами юридичного конфлікту стратегії компромісу та (або) стратегії співпраці в управлінні юридичним конфліктом, що характерно для альтернативного вирішення спорів у кримінальному провадженні, є важливими елементами процесу узгодження інтересів сторін, [4, ст. 20] як фундаментальної умови ефективного вирішення спору та досягнення мети відновного правосуддя. Більше того, забезпечення особам можливості досягти результату в усуненні конфлікту сприяє спрощенню процедур кримінально-процесуального характеру в межах кримінально-правового спору.

В межах правової політики концепція відновного правосуддя знайшла своє втілення, крім іншого, у системі ювенальної юстиції, що видається доцільним та ефективним процесуальним інструментом реагування на кримінальні правопорушення, вчинені неповнолітніми, з огляду на їх характер та передумови. Акцент на застосуванні діалогічного механізму відновного правосуддя у питанні кримінальної відповідальності неповнолітніх зумовлюється важливістю усвідомлення останніми негативних наслідків вчиненого, зокрема у контексті внутрішніх переживань потерпілого, і ресоціалізації неповнолітнього правопорушника як запоруки запобігання злочинним посяганням. Василевич В. В. та Михайлова І. М. на основі Концепції розвитку

кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні слушно зауважують, що «відновне правосуддя є одним із напрямів побудови в Україні повноцінної системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх, спроможної забезпечити законність, обґрунтованість та ефективність кожного рішення щодо дитини, яка перебуває в конфлікті із законом, пов'язаного з її перевихованням та подальшою соціальною підтримкою». [5, ст. 43]

З метою впровадження та реалізації медіації у кримінальних справах як форми відновного правосуддя в Україні діє Порядок реалізації пілотного проекту «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення», затверджений Наказом Міністерства юстиції України, Генеральної прокуратури України від 21.01.2019 року, що ґрунтується на відновних підходах у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки та нетяжкі злочини, вчинені неповнолітніми, спрямовується на відшкодування правопорушником завданої ним шкоди та ресоціалізацію неповнолітнього задля запобігання кримінально-протиправній поведінці в майбутньому.

Таким чином, концепція відновного правосуддя втілює ідею гуманістично орієнтованого кримінального правосуддя, спрямованого на забезпечення права сторін конфлікту досягти його вирішення, забезпечивши власні інтереси шляхом взаємодії. Нільс Крісті зауважив, що «починати переговори варто завжди. Ми повинні шукати зустрічі з тими, кого вважаємо лиходіями. Ми повинні зрозуміти причини їх вчинків, запропонувати альтернативні шляхи та знайти точки зіткнення. Дозволивши протистояти сторонам поглиблювати протистояння, ми ніколи не зупинимо насильство» [6, ст. 141].

ЛІТЕРАТУРА

1. Україна йде правильним шляхом впровадження відновного правосуддя. URL: <https://lexinform.com.ua/v-ukraini/ukrayina-jde-pravylnym-shlyahom-vprovadzheniya-vidnovnogo-pravosuddya/>

2. Діалог в моделі правосуддя перехідного періоду: особливості і функції: наук.-практ. вид. / Ірина Брунова-Калісецька, Тетяна Кисельова, Олег Мартиненко. – Київ, 2020. – 60 с.

3. Зер Х. Восстановительное правосудие: новый взгляд на преступление и наказание. – М.: Центр «Судебно-правовая реформа», 1998. – 224 с.

4. Сіроткіна М. Право на компроміс у кримінальному процесі України: теорія і практика : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Сіроткіна Марія Вячеславівна; Національна академія внутрішніх справ. – Київ, 2021. – 39 с.

5. Василевич В. В., Михайлова І. М. Кримінологічне обґрунтування запровадження відновного правосуддя та пробації в Україні. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2014. № 3. С. 41-53

6. Нильс Кристи Удобное количество преступлений / Нильс Кристи ; пер. с англ. Е. Матерновской ; общ. ред. и вступ. ст. Я. И. Гилинского. – СПб. : Алетейя, 2006. – 184 с.

Гуцалюк О. В.

студентка юридичного факультету

*Національний університет біоресурсів
та природокористування України
м. Київ, Україна*

ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Тримання під вартою – найсуворіший запобіжний захід, механізм застосування якого постійно викликає дискусії правників. Згідно ч. 1 ст. 183 КПК, тримання під вартою є винятковим запобіжним заходом, який застосовується виключно у разі, якщо прокурор доведе, що жоден із більш м'яких запобіжних заходів не зможе запобігти ризикам, що передбачені у статті 177 КПК, крім випадків, передбачених частиною п'ятою статті 176 цього Кодексу. Саме поняття «обґрунтованість підозри» є відносним і залежить від особистих переконань прокурора у тому, що особа дійсно вчинила такий злочин, який є достатньою підставою для застосування запобіжного заходу. За відсутності обґрунтованих підстав для тримання під вартою, можна вважати такі дії неправомірними, оскільки вони порушують конституційні свободи особи.

Європейський суд з прав людини обґрунтованість пояснює наступним чином: «наявність фактів або інформації, які переконують об'єктивного спостерігача, що, можливо, відповідна особа вчинила правопорушення. Однак те, що може вважатися «обґрунтованим», залежить від сукупності обставин»[1]. До цієї сукупності підстав належить обґрунтована підозра у вчиненні особою злочину та наявність ризиків, які дають достатні підстави вважати, що підозрюваний чи обвинувачений може перешкоджати здійсненню кримінального провадження або продовжити протиправну діяльність. Правники Ю.М. Грошевий та О.Г. Шило вважають ці дві підстави достатніми для